

STD – 6

ગાલા

વિજ્ઞાન પ્રયોગપોથી

પ્રયોગ :- 9

પ્રયોગ - 9

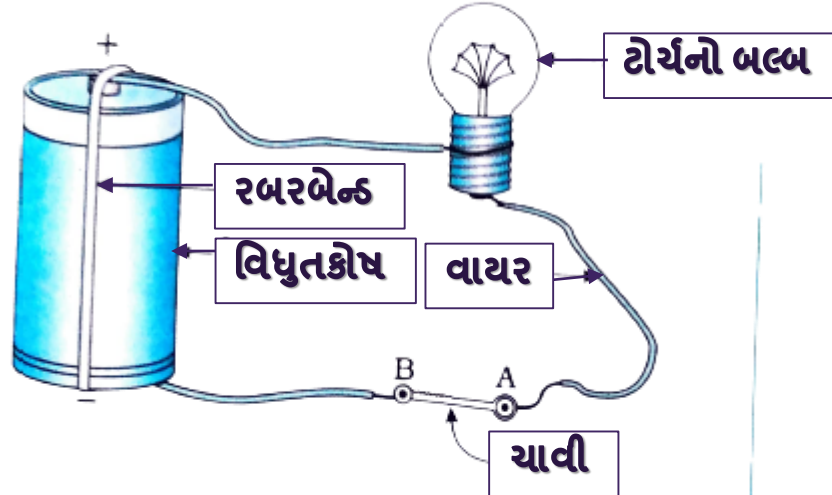
હેતુ:- આપેલ વસ્તુઓ વિદ્યુત – સુવાહક છે વિદ્યુત –

અવાહક કે નક્કી કરો.

સાધન:- ચાવી, વિદ્યુતકોષ, વાયર, રબર, સેલોટેપ, દિવાસળી, કાચની બંગડી,

પદાર્થ:- -

આકૃતિ:-

» પ્રયોગ- પદ્ધતી

(1) વિદ્યુતકોષ, ટોર્યનો બલ્બ અને બે વાયર લઈ વિદ્યુતપરિપથ તૈયાર કરો.

(2) વિદ્યુતપરિપથમાં એક જગ્યાએ વાયર કાપી બે છેડા A અને B આગળથી પ્લાસ્ટિકનું આવરણ થોડું કાઢી નાખો. બે છેડા A અને B વચ્ચે થોડું અંતર રાખો.

(3) A અને B છેડાને સ્પર્શે તે રીતે વારાફરતી અનુક્રમે ચાવી, રબર, પ્લાસ્ટિકની ફૂટપટ્ટી, દિવાસળીની સળી, કાચની બંગડી અને લોખંડની ખીલી મૂકો.

(4) દરેક વખતે બલ્બ પ્રકાશિત થાય છે કે નહિ તેની નોંધ કરો.

(5) તે પરથી કઈ વસ્તુ વિદ્યુત-સુવાહક છે અને કઈ વસ્તુ વિદ્યુત – અવાહક છે તે નક્કી કરો.

અવલોકન

ક્રમ	આપેલી વસ્તુઓ	બલ્બ પ્રકાશિત થયો? (હા / ના)	વસ્તુ વિદ્યુત સુવાહક / વિદ્યુત અવાહક
1	ચાવી	હા	સુવાહક
2	રબર	ના	અવાહક
3	પ્લાસ્ટિકની ફૂટપટ્ટી	ના	અવાહક
4	દીવાસળીની સળી	ના	અવાહક
5	કાચની બંગડી	ના	અવાહક
6	લોખંડની ખીલી	હા	સુવાહક

ચાવી, લોખંડની ખીલી વિદ્યુત – સુવાહક પદાર્થ છે જ્યારે
દિવાસળી, પ્લાસ્ટિકની ફૂટપટ્ટી વિદ્યુત – અવાહક છે.

જ્ઞાનચક્રાસણી

1. નીચેના દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો:

(1) વિદ્યુત કોષ શામાંથી વીજળી ઉત્પન્ન કરે છે ?

- A. ધાતુની પટ્ટીમાંથી
- B. રાસાયણિક પદાર્થોમાંથી
- C. ટોર્ચમાંથી
- D. ટર્મિનલમાંથી

(2) વિદ્યુત-અવાહક પદાર્થ કયો છે ?

- A. ગ્રેફાઇટની સળી
- B. ખીલી
- C. ટાંકણી
- D. કાચ

(3) થર્મોકોલ કેવો પદાર્થ છે ?

- A. વિદ્યુત - સુવાહક
- B. વિદ્યુત - અર્ધવાહક
- C. વિદ્યુત-અવાહક
- D. વિદ્યુત-રક્ષક

2. નીચેના પ્રશ્નોના માત્ર ઉત્તર લખો :

(1) ટોર્ય ચાલુ કરતાં તેના બલ્બનો કયો ભાગ પ્રકાશિત થાય છે?

➤ ફિલામેન્ટ

(2) ટોર્યને વીજળી ક્યાંથી મળે છે ?

➤ વિદ્યુતકોષ

પ્રયોગ :- 9

